

Fővárosi Ítéltábla

16.Gf.40.496/2020/7.

A Fővárosi Ítéltábla a B. Ügyvédi Iroda (cím4.; ügyintéző: dr. B. Krisztina ügyvéd) által képviselt Felperes1 (Cím2) felperesnek a R. és Társa Ügyvédi Iroda (Cím5; ügyintéző: dr. R. A. ügyvéd) által képviselt Alperes1 (Cím1) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2019. október 22. napján kelt 26.G.41.665/2018/21. számú rész- és közbenső ítélete ellen az alperes által benyújtott fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

rész- és közbenső ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság rész- és közbenső ítéletét helybenhagyja, azzal a pontosítással, hogy mellőzi a rész- és közbenső ítélet azon megállapítását, amely szerint „erre tekintettel felperest megilleti az a jog, hogy a kölcsönszerződés érvénytelenségéből eredő jogkövetkezmények alkalmazását kérje”.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 10.000 (tízezer) forint + áfa másodfokú részperköltséget.

A rész- és közbenső ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás lényege szerint a felperes mint adós és az alperes jogelődje (bank1) mint hitelező között 2008. szeptember 29. napján egy autó 1.2 16V LS típusú személygépkocsi 3.546.000 forint vételárának finanszírozása céljából hitel-és opciós szerződés jött létre. A hitel devizaneme svájci frank (CHF) volt.

A szerződés 7. pontjában foglaltak szerint a hitel teljes összege 2.246.000 forint, a futamideje 120 hónap, az ügyleti kamatláb 11,20 %, az induló THM 12,90 %. Rögzítették, hogy a szerződés „havi fix” deviza alapú hitel konstrukciójú. A „havi fix” deviza alapú hitelkonstrukció választás esetén az árfolyam különbözetek ügyleti kamatlába 7,49 %. A törlesztőrészek, a hitel ügyleti kamatlába, az árfolyam különbözetek ügyleti kamatlába és az induló THM a hitelező Általános Szerződési Feltételeiben meghatározott módon változhat, amit az adós a jelen okirat aláírásával, az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatásként tudomásul vett. A szerződés 10. pontja értelmében az adós a nyilatkozatot elolvasta, a benne

foglaltakat megértette, azt tanúk jelenlétében jóváhagyólag aláírta, valamint a szerződés és az Általános Szerződési Feltételek, illetve az Üzletszabályzat egy-egy példányát átvette azzal, hogy nyilatkozott a szerződés megkötésekor arról, hogy a hitel árfolyamkockázatáról szóló tájékoztatást megértette és tudomásul vette. Az Általános Szerződési Feltételek jelen szerződés elválaszthatatlan részét képezik.

Az Általános Szerződési Feltételek (továbbiakban: ÁSZF) 4.1.1. pontjában foglaltak értelmében a hitel összege svájci frankban került meghatározásra, azonban a folyósítás és a törlesztés magyar forintban történik. 4.1.2. pontja szerint a deviza alapú hitel forintban kifejezett összege – a hitel devizanemének megfelelően – az bank2 által közzétett, a hitelszerződés hatálybalépése napján érvényes hivatalos HUF/devizanem számlakonverziós deviza vételi árfolyam (bázis devizaárfolyam) alapján kerül meghatározásra. Amennyiben a hitelszerződés hatálybalépésének napja nem árfolyam jegyzési nap, akkor a számítás során a hatálybalépést megelőző legközelebbi árfolyam jegyzési napon érvényes árfolyamot kell figyelembe venni. Az ÁSZF 4.1.3. pontja szerint az adós a részére folyósított hitel kamattal növelt összegét a hitelszerződésben rögzített számú, összegű és esedékességű törlesztőrészlet esetén az árfolyam különbözet részletek megfizetésével köteles visszafizetni. A törlesztőrészletek összege az ÁSZF-ben rögzített képlet szerint került meghatározásra.

[2] A felperes fenntartott keresetében az egyedi szerződés 7. pontja, valamint az ÁSZF 4.1.2., 4.1.3. és 4.3. pontja érvénytelenségének megállapítását kérte „elsődlegesen” a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdése, „másodlagosan” a Ptk. 209. § (1) és (4) bekezdése alapján. A jogkövetkezmény körében kérte a szerződést hatályossá nyilvánítani, és az alperest 909.953 forint túlfizetés kiadására kötelezni. Kérte az alperest az rendszám1 forgalmi rendszámú autó típusú személygépkocsi törzskönyvének kiadására, valamint a perköltsége megfizetésére kötelezni.

Előadta, hogy a szerződés elsődlegesen forint alapú, másodlagosan deviza alapú, de érvénytelen.

Az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás nem megfelelő, mivel az egyedi szerződésnek tartalmaznia kellene a szerződés egyéb lényeges elemeit is; nem felel meg a fogyasztó érdekeinek, ha a szerződés lényeges tartalmát a szerződés részét képező üzletszabályzat különböző pontjai tartalmazzák, amelyek közül a fogyasztónak kell megkeresni a rá vonatkozó rendelkezéseket. A 2/2014. PJE határozat 1. pontjához fűzött indokolásra utalva kiemelte, hogy az árfolyamkockázat viselésének a szabálya, mint a deviza alapú szerződés jellegadó tulajdonsága a főszolgáltatás körébe tartozik, ezért az árfolyamkockázatra vonatkozó szabályokat a szerződés egyedi részében kell feltüntetni, nem az ÁSZF között. Az egyedi szerződés azonban csak a mértékadó devizanemre utal, a havi törlesztőrészlet forint összegét és a 120 hónapos futamidőt rögzíti, amelyből nem következik, hogy bármilyen fizetési kötelezettsége is lenne. Az ÁSZF nem vált a szerződés részévé, így kizárólag csak azok a fizetési kötelezettségek terhelik, amelyeket a szerződés egyedi rendelkezése tartalmaz.

Az alperes nem hívta fel a figyelmét arra, hogy a forint gyengülése esetén korlátlan mértékben emelkedhet a fizetési kötelezettsége, ezért nem állapítható meg az sem, hogy az árfolyamkockázat rá terhelése és annak mértéke, tartalma tekintetében az alperes megfelelő tájékoztatást nyújtott; ez a támadott kikötések tisztességtelenségét eredményezi. Hivatkozott az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) C-51/17. számú ítéletének 74-76., 78., 81., 85., 87., 89. és 90. pontjaiban, továbbá a Kúria Konzultációs Testületének 2019. április 19. (helyesen: április 10.) napján kelt állásfoglalására, amely megállapította, hogy az árfolyamkockázat nem terheli a fogyasztót, ha a tájékoztatás megtörténtéről és elvárt tartalmát a pénzügyi intézmény sem kockázatteláró nyilatkozattal, sem a szerződés világos és érthető

rendelkezéseivel, sem pedig a szóbeli tájékoztatás megtörténtével és tartalmával nem tudja bizonyítani. A tájékoztatás nem megfelelő, ha annak tartalmát csak kikövetkeztetni lehet több rendelkezés együttes értelmezésével. A megfelelő írásbeli tájékoztatással szemben a fogyasztó bizonyíthatja, hogy a pénzügyi intézménytől kapott szóbeli tájékoztatás tartalma, vagy egyéb körülmények folytán alappal gondolhatta, hogy a kockázat csekély, vagy nem valós. A tájékoztatás mindezek alapján akkor megfelelő, ha abból kitűnik, hogy a fogyasztóra hátrányos árfolyamváltozásnak nincs felső határa, vagyis a törlesztőrészlet akár jelentősen is megemelkedhet, valamint, ha abból kitűnik az is, hogy az árfolyamváltozás lehetősége valós, az a hitel futamideje alatt bármikor bekövetkezhet.

[3] Az alperes a kereset elutasítását és felperes perköltségében marasztalását kérte. Vitatta, hogy a peres felek között forint alapú szerződés jött volna létre, figyelemmel arra, hogy a perbeli megállapodás, valamint az ÁSZF 4. pontja egyértelműen rögzíti a szerződés pénzügyi paramétereit, azt, hogy a szerződés deviza alapú. Az ÁSZF 4.1.2. pontja tartalmazta, hogyan kerül kiszámításra a kölcsön összege, míg a 4.1.3. és 4.1.4. pont a törlesztőrészletek számítását.

Az árfolyamkockázatot felperesre terhelő szerződési rendelkezések tisztességtelensége körében hivatkozott a Ptk. 209. § (1), (2), (3) és (4) bekezdésben foglaltakra azzal, hogy tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatók a főszolgáltatást megállapító, illetve a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési kikötésekre. Álláspontja szerint a Hpt. 203. § (6) bekezdése szerinti tájékoztatás megtörtént. A Tanács 93/13/EGK irányelve (a továbbiakban: Irányelv) 4. cikk (4) bekezdése, 5. és 8. cikke rendelkezéseire is tekintettel az árfolyamkockázatról való tájékoztatás tudomásulvételét rögzítő nyilatkozat esetén fogalmilag kizárt, hogy az a felek szerződésből eredő jogai és kötelezettségei egyensúlyát a Ptk. 209. § (1) bekezdését sértően állapítsa meg, ezért annak tisztességtelensége nem vizsgálható.

A szerződéskötéskor hatályban volt és alkalmazandó jogszabályok nem tartalmaztak olyan rendelkezést, mely szerint az ÁSZF és a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt feltétel tisztességtelenségét önmagában megalapozná, ha a feltétel nem világos, vagy nem érthető. Az Irányelv 3. cikk (1) bekezdésének, 4. cikk (2) bekezdésének, 5. és 8. cikkének rendelkezéseire, az EUB C-51/17. és C-38/17. ítéletére hivatkozással állította, hogy az információs aszimmetria önmagában a szerződés érvénytelenségét nem eredményezi, csak vizsgálhatóvá teszi azt, hogy a jogokban és a kötelezettségekben mutatkozik-e egyenlőtlenség. Ezért két lépcsős vizsgálatra van szükség. Először meg kell állapítani, hogy az alperesnek az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződéses rendelkezései világosak és érthetőek voltak-e; amennyiben igen, akkor a tisztességtelenség vizsgálatának nincs helye. Másodszor, ha arra a következtetésre jut a bíróság, hogy a szerződési feltételek nem voltak világosak és érthetőek, akkor vizsgálat tárgyává kell tenni, hogy a szabályozás a szerződés megkötésének időpontjában jelentős egyenlőtlenséget okozott-e a felperes terhére.

Az árfolyamkockázatról külön okiratba foglalt tájékoztató nem készült, de az nem is volt kötelező a szerződéskötés időpontjában hatályban volt jogszabályok szerint. A Ptk. 207. § (1) bekezdése értelmében annak van jelentősége, hogy a fél milyen tartalmú akaratot juttatott kifejezésre. A felperes a perbeli szerződés aláírásával kifejezte, hogy deviza alapú szerződést köt és vállalja az ügylet árfolyamkockázatát. A szerződés egyértelműen tartalmazta, hogy a hitel devizaneme CHF.

Az ÁSZF és a kölcsönszerződés tartalma nem ellentétes; a szerződés 7. pontja szerint a THM, az ügyleti kamatláb és a törlesztőrészlet az ÁSZF-ben foglaltak szerint változhat. Részletes

kockázatfeltárás történt az ÁSZF 4. pontjában. A szerződés 7. és 10. pontja nem tartalmaz semmilyen olyan tájékoztatást, amely a fogyasztó számára ne lenne világos és érthető. Állította, hogy ez mindenben megfelel a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében foglaltaknak. Az ÁSZF 4.1.1.-4.1.4. pontjai meghatározzák az árfolyam futamidő alatti változásának felperes fizetési kötelezettségeire gyakorolt részletes szabályait. A hitelszerződésből nem következik, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy, hogy a kedvezőtlen alakulásának felső határa van. A tájékoztató tartalmazta az árfolyamváltozás lehetőségét annak rögzítésével, hogy a szerződés CHF alapú, és a törlesztőrészletek összege az ÁSZF-ben meghatározott módon változhat. Az ÁSZF rögzíti azt a matematikai képletet is, amely alapján kiszámítható az árfolyamváltozás a törlesztőrészletek összegében. Az egyes törlesztőrészletek összegének a meghatározásánál az ÁSZF részletesen foglalkozik azzal, hogy mi alapján történhet meg az ügyleti kamatláb változása, amely maga után vonhatja a törlesztőrészletek változását is. Az ÁSZF 4.1.3. pontja egyértelműsítette, hogy az árfolyam különbözetet részletekben kell megfizetni, míg az ÁSZF 4.3. pontja is részletesen meghatározta az ügyleti kamatláb és a törlesztőrészletek változásának feltételeit. Az a körülmény, hogy az ÁSZF képleteket használ az ügyleti kamatláb és a törlesztőrészletek változásának a bemutatásához, önmagában nem teszi tisztességtelenné a szerződést, mert a szerződés megkötésekor nyilvánvalóan nem lehetett pontosan meghatározni, hogy az ügyleti kamatláb hogyan és miként változhat a jövőben, minthogy nem állapítható meg a jövőre nézve a CHF aktuális deviza árfolyama sem. A tájékoztatás a világosság és érthetőség tekintetében az EUB C-51/17. számú ítéletében foglalt kritériumoknak megfelelt.

A szerződés érvénytelensége a 2/2014. PJE határozat alapján sem állapítható meg, mert nem vonható le a szerződés szövegéből olyan következtetés, hogy a nyújtott tájékoztatás szerint az árfolyamkockázat nem valós, vagy az csak korlátozott mértékben terheli a felperest. Egyértelmű a tájékoztatásból az átlagos fogyasztó mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, és az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa.

Hivatkozott a fogyasztótól elvárható tájékozódási kötelezettségre is. Az észszerűen figyelmes és körültekintő fogyasztó számára világosnak kellett lennie annak, hogy az árfolyamkockázatot kedvezőbb kamatmérték ellenében korlátozás nélkül neki kell viselnie.

Az Irányelv 4. cikk (2) bekezdése és a 3. cikk (1) bekezdése alapján a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy a szerződés a jóhiszeműség és a tisztesség követelményével ellentétesen, annak felek általi megkötésének az időpontjában jelentős egyenlőtlenséget okozott a terhére. A szerződés megkötésének időpontjában nem állt fenn egyensúlytalanság; az árfolyamkockázattal szemben a felperesnek biztosított kedvezőbb kamatmérték állt, ami a szerződéskötéskor kedvezőbb törlesztőrészletet eredményezett. A szerződéskötést követő árfolyamváltozás és annak mértéke, ennek hatására az utólagos egyensúly eltolódás az érvénytelenség körében nem értékelhető.

A felperes elszámolásának megfelelőségét, a követelés összecszerúságát vitatta.

A törzskönyv kiadása iránti kérelem teljesítését nem ellenezte.

[4] Az elsőfokú ítélet meghozatalát követően, 2019. november 27-én érkezett nyilatkozata értelmében a gépjármű törzskönyvét a felperesnek kiadta.

[5] Az elsőfokon eljáró Fővárosi Törvényszék (a továbbiakban: elsőfokú bíróság) a 2019. október 22-én kelt 26.G.41.665/2018/21. számú rész- és közbenső ítéletével

megállapította, hogy a felperes és alperes között 2008. szeptember 29. napján szerződésszám1 szerződésszámon megkötött Hitel- és opciós szerződés érvénytelen, erre tekintettel felperest megilleti az a jog, hogy a kölcsönszerződés érvénytelenségéből eredő jogkövetkezmények alkalmazását kérje. Kötelezte az alperest, hogy adja ki 15 napon belül a felperesnek az rendszám1 forgalmi rendszámú autó típusú személyautó törzskönyvét.

A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rPtk.) 209/A. § (1) és (2) bekezdésben, a 209. § (1), (4) és (5) bekezdésében foglaltak, valamint a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. tv. (rHpt.) 203. § (1), (2), (6) és (7) bekezdésében foglaltak idézését követően, a Kúria 6/2013. PJE döntése rendelkező része 3. pontjában foglaltakra figyelemmel megállapította, hogy a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés esetén a felek között információs egyensúly hiány áll fenn. Ezt ellensúlyozandó a rHpt. 203. §-a speciális többlet tájékoztatási kötelezettséget írt elő a pénzügyi intézmények számára. Az e jogszabályi rendelkezés által előírt, az ügyfél által aláírt kockázatteltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kell az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztőrészletekre. A tájékoztatásnak tehát ki kell terjednie az árfolyam változásának lehetőségére és arra, hogy annak milyen hatása van a törlesztőrészletekre. A tájékoztatási kötelezettség ugyanakkor nem terjedhetett ki az árfolyamváltozás várható irányára, előre nem látható mértékére, a kockázat reális voltára, valószínűségére. A tájékoztatási kötelezettség megsértéséhez (nem, vagy a jogszabályoknak nem megfelelő teljesítéséhez) sem a rPtk., sem a rHpt. nem fűzi a semmisség jogkövetkezményét, így maga a megkötött szerződés emiatt nem jogszabályba ütköző.

A 2/2014. PJE határozat 1. pontja és a III.1. pontjában foglaltakra, valamint az EUB C-26/13. számú ítélete 39. és 41. pontjában írtakra is tekintettel a rPtk. 209. § (4) bekezdése akként értelmezendő, hogy az ilyen rendelkezés tisztességtelensége vizsgálható és megállapítható, hogy ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára, annak tartalma szerződéskötéskor – figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra – nem volt világos, nem volt érthető.

A perbeli fogyasztói szerződés kapcsán az alperes volt köteles bizonyítani, hogy a felperesi fogyasztót a jogelődje az árfolyamváltozásról konkrétan és egyedileg tájékoztatta, oly módon, hogy abból a fogyasztó gazdasági döntése reális következményeit levonhatta. Nem volt vitatott, hogy a felperes nem írt alá külön kockázatteltáró nyilatkozatot. Így a kockázatteltárás megtörténtét a hivatkozott szerződéses rendelkezések, a 7. és 10. pont, illetőleg az ÁSZF 4.1.2. és 4.1.3. és 4.1.4. pontja értelmezésével vizsgálta.

Megállapította, hogy a szerződés 7. és 10. pontja alapján a tájékoztatás konkrét tartalma nem meghatározható. A szerződés e pontja utal az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás átvételére, hogy annak tartalmát nem említi, a dokumentumot egyéb módon nem azonosítja be. Nem igazolt, hogy az adott tájékoztatás hogyan történt, mire terjedt ki, milyen terjedelmű volt. Az ÁSZF 4.1.2. pontja nem tartalmaz tájékoztatást; a 4.1.3. és 4.1.4. pont a törlesztőrészletek összegének számítási képletét tartalmazza. Mindez az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatásnak nem tekinthető.

E tájékoztatás nem felel meg az EUB C-186/16. számú ítélete rendelkező része 2. pontjában foglaltaknak, a szerződési feltételek világos és érthető megfogalmazása követelményének és az EUB C-227/18. szám alatti ítélete 1. pontjában foglaltak szerinti világos és érthető megfogalmazás követelményének. Szintén nem felel meg az EUB C-51/17. számú ítélete 74., 75., 77. és 78. pontjában foglaltaknak; nem alkalmas arra, hogy abból a fogyasztó felismerje a forint svájci frankhoz képest leértékelődésének lehetőségét, és értékeln tudja a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt kihatásait.

Nem valósult meg az a 6/2013. PJE határozat indokolása III.3. pontjában írtak szerinti feltétel, amely szerint az ügyfél által aláírt kockázatteltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kell az

árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztőrészletre. A támadott szerződéses rendelkezések nem voltak világosak és nem voltak érthetők.

A 93/13. EUB irányelv 3. cikk (1) bekezdésében foglaltakra utalással kifejtette, hogy a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentkező jelentős egyenlőtlenséget nem oldotta fel az, hogy a deviza alapú szerződéseknél a forintkölcshöz képest kedvezőbb a kamatmérték. A felperes érdeksérrelme abban áll, hogy az árfolyamkockázatról tájékoztatás hiányában nem mérhette fel az árfolyamváltozás hatásait, az árfolyamváltozás szerződéskötést követő esetleges bekövetkeztét, illetőleg annak mértékét, gazdasági következményeit. Ekként tényleges döntési helyzetben nem volt.

Mindezek alapján megállapította, hogy a hitelszerződés vagy az ÁSZF megfelelő tájékoztatást nem tartalmaz.

Megállapította, hogy a hitelszerződésnek az árfolyamkockázatot teljes mértékben a felperesre telepítő rendelkezései a Ptk. 209. § (1) bekezdése alapján tisztességtelenek, a Ptk. 209/A. § (2) bekezdése alapján semmis kikötésnek minősülnek.

Mivel ezek a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezések, ezek érvénytelensége a rPtk. 239. § (2) bekezdése alapján az egész szerződés érvénytelenségét eredményezi.

A fentiekre figyelemmel a kereseti kérelem jogalapja vonatkozásában a rPp. 213. § (3) bekezdése alapján közbenső ítélettel a szerződés érvénytelenségét megállapította. Megállapította továbbá, hogy az érvénytelenség folytán megilleti felperest az a jog, hogy az érvénytelenségből eredő jogkövetkezmények alkalmazását kérje. A kereset összecszerúsége vonatkozásában további bizonyítás lefolytatása és külön döntés szükséges.

A felperes törzskönyv kiadása iránti kereseti kérelmét megalapozottnak találta, döntését e tekintetben a Pp. 221. § (2) bekezdése alapján röviden indokolta.

[6] A rész- közbenső ítélet ellen az alperes fellebbezett. Fellebbezésében elsődlegesen a rész- és közbenső ítélet megváltoztatását, a kereset elutasítását, továbbá a felperes perköltsége megfizetésére kötelezését, másodlagosan a rész- és közbenső ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítását kérte.

Állította, hogy az elsőfokú bíróság logikailag téves megállapításokat tett, és helytelen jogi következtetésre jutott.

A fellebbezése rész- és közbenső ítélettel, illetve a kereseti kérelemmel összefüggésbe hozható részében kifejtette, hogy a Ptk. 207. § (1) bekezdése alapján, a nyilatkozási elv figyelembevételével megállapítható, hogy a szerződés aláírásával kifejezésre juttatott akaratnak van jelentősége a szerződés tartalma szempontjából. Ennek megfelelően a felek szerződése deviza alapú kölcsönszerződés. Az árfolyamkockázat a deviza alapú jellegből következik.

A Ptk. 209. § és 209/A. §-a alapján a kockázat telepítésére vonatkozó rendelkezések tisztességtelennek nem minősülhetnek, mivel azok világosak, érthetők és matematikai műveletekkel alátámasztottak.

Az egyedi szerződés 10. pontja értelmében a szerződés részét képező ÁSZF tartalma alapján megállapítható, hogy az alkalmazandó árfolyamok tekintetében részletes, matematikai igényességű tájékoztatást adott, amely átlátható és érthető. Hivatkozott az egyedi szerződés 7. és 10., valamint az ÁSZF 4.1.2. és 4.1.4. pontjára. Előadta, hogy az árfolyamkockázat a szerződés deviza alapú jellegéből következik. A szerződés alapján előre látható volt, hogy milyen fizetési kötelezettséggel számolhatnak a felek. E rendelkezésekből kiderül, hogy az

ügyleti kamatláb változása mi alapján történhet meg, az maga után vonhatja a törlesztőrészlet változását is. A 4.1.3. pontból kitűnik, hogy az árfolyam különbözetet részletekben kell megfizetni, és a 4.3. pont is meghatározza az ügyleti kamatláb és törlesztőrészletek változásának feltételeit. A 4.1.4. pont a törlesztőrészletek számítási módszerét tartalmazza. Az ügyleti kamatláb és a törlesztőrészletek változásának bemutatásakor képletek használata nem teszi önmagában tisztességtelenné a szerződést, figyelemmel arra, hogy a szerződés megkötésekor az ügyleti kamatláb mértékét, annak jövőbeni változását nem lehetett előre megállapítani.

Nem volt tőle elvárható, hogy a szerződéses időszak egészére előre megállapítsa az árfolyamváltozás mértékét, hogy az árfolyamváltozás várható irányára, a kockázat reális voltára, valószínűségére tájékoztatást adjon. Nem értékelhető úgy, hogy egyenlőtlenség áll fenn olyan esetben, ha a szerződés megkötését követően bekövetkezett, nem a szolgáltatótól függő, illetve általa előre látható változások alapján áll be a kötelezettség.

Utalt a fogyasztótól elvárható tájékoztatói kötelezettségre is, és arra, hogy amennyiben a kellő körtekintést elmulasztotta, erre a Ptk. 4. § (1) és (4) bekezdésében foglaltakra is tekintettel eredményesen nem hivatkozhat.

A szerződésben ekként adott tájékoztatás eleget tesz a 6/2013. és a 2/2014. számú PJE határozatokban foglalt, valamint az EUB C-186/16. és C-51/17. számú döntéseiben meghatározott kritériumoknak is.

A gépjárműkereskedés tanúként meghallgatott ügyintézője elmondása alapján megállapítható, hogy a felperes tudott a szerződés deviza alapú jellegéről; a tanú előadása cáfolta a felperes azon állítását, hogy a törlesztőrészletek összege várható alakulása körében félrevezető tájékoztatást kapott.

Az ellenkérelmében foglaltakkal egyezően állította, hogy az Irányelv 3. cikk (1) bekezdése, 4. cikk (2) bekezdése, 5. és 8. cikke alapján az árfolyamkockázatról való tájékoztatás tudomásul vételét rögzítő jognyilatkozat esetén fogalmilag kizárt, hogy az a felek szerződéséből eredő jogai és kötelezettségei egyensúlyát a Ptk. 209. § (1) bekezdését sértően állapítsa meg, ezért annak tisztességtelensége nem vizsgálható. Emellett az Irányelv rendelkezéseiből megállapíthatóan az információs aszimmetria önmagában nem okozza a szerződés érvénytelenségét, csupán vizsgálhatóvá teszi azt, hogy áll-e fenn a jogokban és kötelezettségekben egyenlőtlenség. Az ennek értelmében megkívánt kétlépcsős vizsgálat során az állapítható meg, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződéses rendelkezések világosak és érthetők, így a továbbiakban a tisztességtelenség vizsgálatának nincs helye, a kereseti kérelem elutasítandó.

A szolgáltatása és a felperes teljesítési kötelezettsége között nem áll fenn olyan egyensúlyhiány, amely a kedvezőbb szerződéses kamattal ne lenne ellentételezett. Az árfolyamváltozás szerződéskötést követő bekövetkezte és annak mértéke a szerződéskötés időpontjában vizsgálendő érvénytelenség körében nem értékelhető. Így a szerződés tisztességtelenség miatti érvénytelensége akkor sem lenne megállapítható, ha az árfolyamkockázatot telepítő rendelkezések nem világosak és nem érthetők. A jogok és kötelezettségek egyensúlya vizsgálata során azt kell megállapítani, hogy a hitel felvételének időpontjában a forint és a svájci frank alapú kölcsön kamat feltételeit összevetve az árfolyamkockázat ellentételezett a kedvező kamatmérték által, így a szerződéskötéskor a felek között a jogok és kötelezettségek tekintetében egyensúlyhiány nem volt.

[7] A felperes fellebbezési ellenkérelmében – annak tartalma szerint – a rész- és közbenső ítélet helybenhagyását és az alperes perköltségben marasztalását kérte.

Állította, hogy a rész- és közbenső ítélet hatályon kívül helyezésének nincs helye, erre vezető eljárási szabálysértést a fellebbezés sem jelöl meg.

A fellebbezésben kifejtettekkel szemben az alperes által adott tájékoztatás alapján nem válhatott számára nyilvánvalóvá, hogy a kölcsön felvételével árfolyamkockázat keletkezhet, az általános szerződési feltételek nem voltak világosak és érthetők, amely miatti érvénytelenség a teljes szerződés semmisségét eredményezi. Utalt a BH2020. 45, BH2020. 115 és BH2020. 151 számon közzétett határozatokban foglalt jogi álláspont irányadóságára és a Kúria Gfv.VII.30.274/2019/6. számú ítéletében kifejtettekre. A Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdése szerinti kockázatfeltáró nyilatkozatot nem kapott, az ÁSZF-ben és a szerződésben mozaikszerűen elhelyezkedő feltételek alapján az árfolyamváltozásból eredő kockázatokat nem láthatta át. Álláspontja szerint általános szerződési feltételekben – így hirdetményben – nem lehet a jogügylet kockázatairól tájékoztatást adni.

Utalt arra, hogy a törzskönyv kiadása vonatkozásában – fellebbezés hiányában – a rész- és közbenső ítélet jogerőre emelkedett.

[8] Az alperes a fellebbezési ellenkérelemre tett észrevételében a fellebbezésében foglaltakat megismételve az egyedi szerződés 7. és 10. pontjában, valamint az ÁSZF 4.1.2.-4.1.4. pontjaiban foglaltakra hivatkozott, amelyek együttes értelmezésével megállapítható, hogy tájékoztatást nyújtott a törlesztőrészletek, a hitel ügyleti kamatlába, az árfolyam különbözet kamatlába és az induló THM lehetséges változásairól. Ezáltal a jogszabályban foglalt, valamint az EUB gyakorlatában meghatározott – így a C-51/17. EUB döntésben foglalt – követelményeknek eleget tett. Az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződéses rendelkezések megfogalmazása világos és érthető, ezért e rendelkezések tisztességtelensége nem vizsgálható.

Hangsúlyozta, hogy a felperes sem hivatkozott olyan körülményre, hogy a jóhiszeműség követelményeivel ellentétben a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben az egyedileg meg nem tárgyalt általános szerződési feltételek a fogyasztó kárára jelentős egyenlőtlenséget idéztek volna elő. Az EUB joggyakorlatára is figyelemmel nem önmagában az árfolyamkockázat viselésével kapcsolatos tájékoztatás elégtelensége eredményezi a vonatkozó szerződéses rendelkezések tisztességtelenségét, hanem annak az a következménye, hatása, amely a fogyasztó hátrányára jelentős mértékben felborítja a felek közötti érdekegyensúlyt. A tisztességtelenség megállapítását nem önmagában az egyenlőtlenség, hanem annak jelentős mértéke alapozhatja meg. Figyelemmel arra, hogy a tisztességtelenség feltételeinek fennállta, a szolgáltatás- ellenszolgáltatás egyensúlya a szerződéskötés időpontjában vizsgálándó, megállapítható, hogy a szerződéskötéskor az árfolyamkockázat viselése ellentételezett volt a kedvező kamatmérték biztosításával, a felek között nem volt egyensúlyhiány.

Utalt arra, hogy a perbeli gépjármű törzskönyve 2017. augusztus 31-én a felperesnek kiadásra került, e körben a kereseti kérelem okafogyottá vált.

[9] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést a veszélyhelyzet során érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedések újbóli bevezetéséről szóló 112/2021. (III.6.) Korm. rendelet (Veir II.) 27. § (2) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[10] A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az alábbiakkal egészíti ki.

Az ÁSZF 4.1.4. pontja a törlesztőrészletek összegének számítására képletet tartalmaz.

A 4.3.1. pont értelmében az ÁSZF alkalmazásában a BUBOR mindenkori értéke megegyezik a Magyar Nemzeti Bank által közzétett 6 hónapos budapesti bankközi forint hitel kamatláb értékével, a CHF LIBOR mindenkori értéke megegyezik a Reuters Monitoron közzétett 6 hónapos „CHF LIBOR 360” (360 napos alapon számított svájci frank bankközi kínálati kamatlába) értékével.

[11] A fellebbezés az alábbiakra tekintettel megalapozatlan.

[12] Az elsőfokú bíróság a tényállást hiányosan tárta fel, azonban annak kiegészítése a felek által nem vitatott tartalmú ÁSZF-okirat szövege alapján a másodfokú eljárásban, a fentiek szerint lehetséges volt.

Az elsőfokú bíróság lényeges eljárási szabályt nem sértett, döntésének indokát adta, a kereseti kérelmeket kimerítette, így a hatályon kívül helyezésnek a perindításkor hatályban volt, ezért a jelen eljárásban még alkalmazandó a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 252. § (2) bekezdésében foglalt feltételei – az 1/2014. (VI.30.) PK vélemény 1. pontjában foglaltakra is tekintettel – nem állnak fenn.

[13] Az elsőfokú bíróság az árfolyamkockázatot telepítő szerződéses feltételek tisztességtelensége kérdésében megfelelő következtetésre jutott; a Fővárosi Ítéltábla a kifejtett álláspontjával egyetértett.

A fellebbezésben foglaltakra tekintettel az indokolást az alábbiakkal egészíti ki.

[14] A perben nem volt vitás, hogy a felek deviza alapú, fogyasztói kölcsönszerződést kötöttek.

[15] A felperes fenntartott keresetében a kölcsönszerződés érvénytelenségét az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás elégtelenségére alapozta.

[16] A Ptk. 209. § (1) bekezdése értelmében tisztességtelen az általános szerződési feltétel, illetve a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalta szerződési feltétel, ha a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára állapítja meg.

A (2) bekezdés szerint a feltétel tisztességtelen voltának megállapításakor vizsgálni kell a szerződéskötéskor fennálló minden olyan körülményt, amely a szerződés megkötésére

vezetett, továbbá a kikötött szolgáltatás természetét, az érintett feltételnek a szerződés más feltételeivel vagy más szerződésekkel való kapcsolatát.

A (4) bekezdés akként rendelkezik, hogy a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatók a főszolgáltatást megállapító, illetve a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési kikötésekre.

[17] A Kúria a 2/2014. Polgári jogegységi határozat 1. pontjában akként ad iránymutatást, hogy a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés azon rendelkezése, amely szerint az árfolyamkockázatot – a kedvezőbb kamatmérték ellenében – korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, amelynek a tisztességtelensége főszabályként nem vizsgálható. A jogegységi határozat III. pont alatti indokolásában rámutatott, az, hogy az adott szerződés árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése világos, illetve érthető-e, annak ellenére vizsgálható, hogy a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződések túlnyomó többségét a Ptk.-nak a 2009. évi XXXI. törvénnyel történt módosítása előtt kötötték meg. A 2009. május 22-től hatályos hivatkozott módosítással ugyanis a szerződéskötések idején az 1994. évi I. törvénnyel kihirdetett Társulási Megállapodás, illetve az Európai Unióhoz való csatlakozás folytán már Magyarországon is irányadó Irányelv rendelkezései kerültek átültetésre. A módosított szabályozás épp az Irányelv rendelkezéseire [4. cikk (2) bekezdésére] tekintettel a Ptk. 209. § (4) bekezdéseként egy olyan rendelkezést iktatott be, mely szerint: „az általános szerződési feltétel és a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt feltétel tisztességtelenségét önmagában az is megalapozza, ha a feltétel nem világos vagy nem érthető”. A jogegységi határozat III/1. pontja kifejti, hogy az Irányelv által követett célnak a magyar jogba már átültetett jogszabályi rendelkezések vonatkozásában is érvényesülnie kell; így érvényre kell jutnia azon elvnek, hogy a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt feltétel tisztességtelenségét önmagában az is megalapozza, ha a feltétel nem világos vagy nem érthető.

Ennek figyelembevételével pedig a Ptk. 209. § hatályban volt, fent idézett (4) bekezdése akként értelmezendő, hogy az ilyen rendelkezés tisztességtelensége - az alperes álláspontjával szemben - vizsgálható, és az megállapítható, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor – figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is – nem volt világos és érthető.

[18] Az alperes állításával ellentétben a világosság és érthetőség hiánya nem pusztán vizsgálhatóvá teszi az árfolyamkockázatot telepítő szerződéses kikötések tisztességtelenségét, hanem – a Kúria 2/2014. Polgári jogegységi határozatában kifejtett, az EUB C-51/17. számú ítéletében foglaltakra is tekintettel változatlanul fenntartott álláspontja szerint – önmagában is megalapozza azt.

[19] Ennek alapján az elsőfokú bíróság helytállóan vizsgálta a főszolgáltatás körébe eső, az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő szerződéses rendelkezések tisztességességét a kikötések világosságán és érthetőségén keresztül, a vonatkozó jogi szabályozás mellett az EUB irányadó joggyakorlata, az abban foglalt kritériumok tükrében.

[20] A felperes részére nyújtott tájékoztatás megfelelősége az alábbiakra tekintettel volt mérlegelendő.

[21] A 6/2013. Polgári jogegységi határozat indokolásának III/3. pontjában írtak szerint az ügyfél által aláírt kockázatfeltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kell az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztőrészletre. A tájékoztatásnak tehát ki kell terjednie az árfolyam változásának lehetőségére, és arra, hogy annak milyen hatása van a törlesztőrészletekre. A tájékoztatási kötelezettség nem terjedhet ki az árfolyamváltozás várható irányára, előre nem látható mértékére, a kockázat reális voltára, valószínűségére.

Mindez azonban nem értékelhető akként, hogy – mivel a későbbi változások iránya, mértéke előre nem látható –, a változás lehetőségére sem terjed ki az alperes tájékoztatási kötelezettsége. Az alperes tévesen állította, hogy az előre nem látható változás a szerződéses jogokban és kötelezettségekben egyenlőtlenséget nem idézhet elő.

[22] Az EUB C-186/16. számú ítélete rendelkező részének 2. pontja szerint a szerződési feltétel világos és érthető megfogalmazásának követelménye azt jelenti, hogy a hitelszerződések esetén a pénzügyi intézményeknek elegendő tájékoztatást kell nyújtaniuk a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak. E tekintetben ez a követelmény magában foglalja, hogy annak a feltételnek, amely szerint a kölcsönt ugyanabban a külföldi pénznemben kell visszafizetni, mint amelyben folyósították, nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet vagy csökkenhet, hanem értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is. Az ehhez szükséges vizsgálatokat a nemzeti bíróságnak kell lefolytatnia.

[23] Az EUB C-51/17. számú ítélete 73. pontjában rögzíti, hogy az a követelmény, amely szerint a szerződési feltételeket világosan és érthetően kell megfogalmazni, nem korlátozható azok kizárólag alaki és nyelvtani szempontból való érthetőségére.

A 74-75. pontok szerint a pénzügyi intézményeknek elegendő tájékoztatást kell nyújtaniuk a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak, és e tájékoztatásnak ki kell terjednie legalább a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására.

Közelebbről, a kölcsönfelvevőnek egyrészt világos tájékoztatást kell kapnia arról, hogy a devizaalapú kölcsönszerződés aláírásával bizonyos mértékű árfolyamkockázatot vállal, amely gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben az a pénznem, amelyben jövedelmét kapja, leértékelődik azon devizához képest, amelyben a kölcsönt nyújtották. Másrészt az eladónak vagy szolgáltatónak, a jelen esetben a banknak fel kell hívnia a figyelmet az átváltási árfolyam lehetséges változásaira és a devizában felvett kölcsönrel összefüggő kockázatokra.

A 78. pont összefoglaló jelleggel rögzíti, hogy az a követelmény, amely szerint a szerződési feltételeket világosan és érthetően kell megfogalmazni, arra kötelezi a pénzügyi intézményeket, hogy elegendő tájékoztatást nyújtsanak a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak. E tekintetben a követelmény magában foglalja, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételnek nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára, abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is.

[24] A tájékoztatás tartalmát illetően szintén irányadó C-227/18. számú döntés rendelkező része szerint a világos és érthető megfogalmazás követelményének megfelel az a deviza alapú kölcsönszerződés, amely olyan feltételt tartalmaz, amely úgy terheli a fogyasztóra az árfolyamkockázatot, hogy nem figyelmezteti kifejezetten arra, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, amennyiben a fogyasztót nem csupán arról a lehetőségről tájékoztatták, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet vagy csökkenhet, hanem értékelni tudja az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is.

[25] A 2/2014. Polgári jogegységi határozat 1. pontja értelmében, ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás, vagy a tájékoztatás elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli, a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen, aminek következtében a szerződés részlegesen, vagy teljesen érvénytelen.

[26] Megalapozottan hivatkozott a felperes arra, hogy a tájékoztatás nehezen áttekinthető módon elhelyezése a megfogalmazás világosságát és érthetőségét kizárhatja.

Az irányadó bírói gyakorlat értelmében [pl.: BH2020. 45] nem megfelelő a tájékoztatás, ha azt a szerződés, illetve az ÁSZF több különálló pontja tartalmazza, és ezek együttes értelmezésével csupán következtetni lehet arra, hogy az árfolyamkockázatot az adós viseli.

Mivel a jelen esetben a szerződés egyedi részének 7. és 10. pontjai, valamint az ÁSZF 4.1.2-4.1.4. pontjai együttes értelmezéséből – függetlenül azok tényleges tartalmától – legfeljebb csupán kikövetkeztethető lehet az árfolyamkockázat fogyasztó általi viselése és korlátlansága, a tájékoztatásnak ezen, nem egységes, nem átlátható szerkezete önmagában is azt eredményezi, hogy a tájékoztatás célja, annak figyelemfelhívó jellege nem érvényesülhet, ezért az árfolyamváltozásból eredő kockázatot az adósra terhelő szerződéses feltételek nem világosak és érthetőek.

A képletek alkalmazása ugyan nem zárja ki az érthetőséget, de a figyelemfelhívás követelménye ezeken keresztül nyilván nem teljesülhet.

[27] Emellett az alperes által hivatkozott szerződéses kikötések tartalma az árfolyamkockázat körében megfelelő tájékoztatás nyújtására a megfelelő elrendezés, átlátható és figyelemfelhívásra alkalmas módon elhelyezés esetén sem lenne alkalmas.

[28] Az alperes által az árfolyamkockázat körében adott tájékoztatás tartalmát elsősorban a szerződés felperes által megismert szövege alapján kellett vizsgálni.

Az írásban adott tájékoztatástól eltérő tartalmú, akár szóban adott további tájékoztatás – félrevezető tartalmú, avagy az árfolyamkockázatra megfelelő figyelmeztetést adó – a perben nem volt igazolt.

[29] Sem a szerződés, sem az ÁSZF nem tartalmazott az EUB fent hivatkozott ítéleteiben és a 2/2014. PJE határozatban foglalt kritériumoknak megfelelő tájékoztatást. A szerződés és az ÁSZF rendelkezései együttes értelmezésével az árfolyamkockázat viselésének mechanizmusa ugyan kikövetkeztethető, de ezen kikötések pusztán az árfolyamváltozásból eredő terhek telepítését, nem pedig annak fogyasztó előtti, figyelemfelhívó jellegű feltárását tartalmazzák. Nem adnak egyértelmű felvilágosítást arra nézve, hogy mi az árfolyamkockázat tényleges tartalma, mibenléte. Az ÁSZF 4.1.2., 4.1.3 és 4.1.4. pontjai sem tartalmaznak részletes magyarázatot az árfolyamkockázat lényegi tartalmát illetően, a képletek pedig nem tekinthetők megfelelő tájékoztatásnak, azok az átlagos fogyasztó számára nem jelentenek érthető, világos, egyértelmű eligazítást az árfolyamváltozás lehetséges gazdasági következményeit illetően. Az alperes által kockázatfeltárásként hivatkozott ezen kikötések – az elsőfokú bíróság által is figyelembe vett – az EUB C-51/17. számú ítéletében rögzített kritériumoknak nem tesznek eleget. Abból a – tájékoztatásnak nem is minősülő – szerződéses szabályozásból, amelyből csupán az árfolyamváltozásból eredő terhek viselésének kötelezettsége következik, az árfolyamváltozás mibenléte, a fizetési kötelezettségre gyakorolt hatása az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó mércéjével megítélve nem volt átlátható, nem volt érthető. A szerződés és az ÁSZF rendelkezéseinek együttes értelmezéséből sem következik az a – joggyakorlat által megkívánt – figyelmeztetés, hogy az árfolyamváltozás lehetősége valós, és az a hitel futamideje alatt is bekövetkezhet. Mivel a szerződés és az ÁSZF idézett pontjai nem tartalmaztak a Hpt. 203. § (7) bekezdésében és az EUB C-51/17. számú ítéletében meghatározott követelményeket kielégítő, világos, érthető tájékoztatást, az árfolyamkockázatot a felperesre telepítő szerződéses rendelkezések a 2/2014. PJE határozat 1. pontjában foglaltak alapján érvénytelenek.

[30] A szerződés 7. és 10. pontjában és az ÁSZF 4. pontjában foglalt, az árfolyamkockázattal kapcsolatos rendelkezések tájékoztatásként nem voltak megfelelők. Így a felperesnek attól függetlenül nem volt lehetősége kellő mélységig felmérni a szerződéskötése gazdasági következményeit, illetve az esetleges árfolyamváltozásnak a törlesztőrészletekre gyakorolt hatását, az árfolyamkockázat valós tartalmát, hogy a szerződés szövegét az átlagos fogyasztótól elvárható gondossággal áttanulmányozta-e. Ezért az alperesnek a kellő körültekintés, azaz a szerződés szövegének felperes általi elolvasása hiányára hivatkozása nem alapos.

[31] A Ptk. szerződési feltételek tisztességtelenségére vonatkozó szabályainak az Irányelv 5. cikke első mondatával összhangban értelmezéséből és a 2/2014. PJE határozat 1. pontjából következően a perbeli szerződés árfolyamkockázat viselését teljes mértékben felperesre telepítő rendelkezése a fent kifejtettekre figyelemmel tisztességtelen, és mint ilyen, a Ptk. 209/A. § (2) bekezdése alapján semmis szerződéses kikötés.

A Ptk. 239. § (2) bekezdése akként rendelkezik, hogy a fogyasztói szerződés részbeni érvénytelenség esetén csak akkor dől meg, ha a szerződés az érvénytelen rész nélkül nem teljesíthető.

A tájékoztatás elmaradása, vagy nem megfelelő volta esetén érvénytelen az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezés, ezért a főszoolgáltatást megállapító szerződési feltételnek minősülő szerződéses rendelkezés semmissége a Ptk. 239. § (2) bekezdése alapján a szerződés egészének érvénytelenségét vonja maga után.

[32] Nem tévedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor arra a következtetésre jutott, hogy az alperes az árfolyamkockázat vonatkozásában a felperes részére nem adott megfelelő tájékoztatást, így az árfolyamkockázatot a felperesre telepítő szerződéses rendelkezés tisztességtelen, ennek folytán pedig a kölcsönszerződés érvénytelen.

[33] A kereset a szerződés érvénytelenségére hivatkozással az alperes marasztalására irányul; az érvénytelenség megállapítása nem önálló igény, hanem az elszámolásra irányuló kereset jogcíme. Az elsőfokú bíróság helytállóan határozott közbenső ítélettel az érvénytelenség megállapításáról, a további, jogkövetkezmény alkalmazásának kérésére vonatkozó megállapítása azonban szükségtelen (Kúria Gfv.VII.30.426/2019/10.), a Fővárosi Ítéltábla ezért azt mellőzte.

[34] Az alperes a fellebbezésében a teljes rész- közbenső ítéletet, így a törzskönyv kiadására kötelező rendelkezést is támadta, azonban az általa a fellebbezésben felhozottak a törzskönyv kiadására kötelezés körében tett részítéleti megállapításokat nem érintik, így annak megváltoztatására nem alkalmasak.

[35] A Fővárosi Ítéltábla ezért az elsőfokú bíróság rész- és közbenső ítéletét a Pp. 213. § (2) és (3) bekezdése alkalmazásával a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján – annak helyes indokai mentén – helybenhagyta.

[36] A fellebbezés nem vezetett eredményre, ezért az alperes – a 4/2009. (XII.14.) PK véleményben foglaltakra is tekintettel, a jogerősen elbírált kérdések vonatkozásában – a Pp. 239. §-a szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a felperes másodfokú perköltségeit megfizetni köteles.

[37] A Fővárosi Ítéltábla az alperest a felperes ügyvédi munkadíjból álló, két órányi szükséges jogi képviselői munkavégzésre figyelemmel számított, az IM rendelet 3. § (3)-(4) bekezdése és 4/A. §-a alapján meghatározott másodfokú részperköltségének megfizetésére kötelezte.

Budapest, 2021. május 5.

dr. Rutkai Éva s.k.
a tanács elnöke

dr. Kolozs Balázs s.k.
előadó bíró

dr. Molnár József s.k.
bíró

A kiadmány hiteléül: